

Dramatisk opprinn på det Kirkelig Landslags åpningsmøte igår.

Professor Vold forlater møtet i sterkt oprør etter et sammenstøt med direktør Salvesen

Forhandlingene blev straks avbrutt.

Norges Kirkelige Landslags åpningsmøte igår fikk en meget pinlig og dramatisk avslutning, idet professor Vold, som hadde holdt et riktignok meget aggressivt men ypperlig foredrag om forholdet mellom stat og kirke under et innlegg av direktør Salvesen, som han øiensynlig oppfattet som et ubefoiet og personlig angrep på sig, demonstrativt forlot møtet i sterkt oprør! Direktør Salvesen var første taler i den debatt som skulde ha fulgt etter professor Volds foredrag. Følgen av t professor Vold gikk sin vei blev naturligvis at enhver videre debatt blev umuliggjort. Det pinlige optrin gjorde dessuten et så dypt inntrykk på møtedeltagerne, at de alle var glad til at forhandlingene blev avbrutt. De fortsetter idag kl. 1/210. Professor Vold meddelte

imidlertid Landslagetets sekretær, da han gikk, at han idag er så sterkt optatt at det var ham umulig å komme!

Hvem av de to hovedaktører som bærer den største skylden for dette pinlige optrin skal vi ikke uttale oss om. Det kan tvistes om den ting.

Vi skal imidlertid forsøke å gi en mest mulig objektiv fremstilling av de begivenheter og uttalelser som førte til denne møtets dramatiske avslutning. Professor Vold hadde nettop avsluttet sitt foredrag, hvor han meget sterkt tok til orde for kirkens adskillelse fra staten og hadde konkludert med følgende forslag:

Landsmøtet anser det som målet for Landslagetets arbeid, at vi i vårt land kan få en fri folkekirke i et fritt demokratisk land. I denne forbindelse bør Landslaget opta et omfattende og intenst opplysningsarbeid. Arbeidet for statskirkens organisasjon tiltopps bør dog Landslaget ikke forsømme, idet dette arbeid ligger på samme linje".

Professor Vold hadde selv i sine innledende bemerkninger gjort oppmerksom på at han ikke kom til å legge fingrene imellem, men si sin hjertens mening på en måte som ikke var til å misforstå. Han førte også en meget skarp tale og understreket, at han ikke tok sig synderlig nær av det, selvom han endog — „i denne forsamling" kom til å stå alene. Det affiserte ham heller ikke at landets biskoper

Professor Karl Vold.

hadde tatt avstand fra hans uttalelser om en snarest mulig adskillelse

mellem kirke og stat. Og han kom med sterkt polemiske utfall både i den ene og den annen retning. Det rådet derfor adskillig spenning, da debatten etter hans foredrag skulde begynne. Først bragte møtets dirigent, pastor Indrebø, professoren en varm takk, fordi han på en så grei og omsvøpøs måte hadde lagt sitt syn frem for landsmøtets medlemmer.

04-03-015

Samfundsliv, Bergen 28.10.38 Ingvald Førre sier om Oxfordbevegelsen:

«Bevegelsen taler meget om omvendelse og erkjennelse av synd. Men deres daglige meddelaktighet i den samfundssynd som omfatter opprettholdelsen av det bestående utbyttersamfund bekymrer dem ikke.»

Vi pleier å si at oxfordfolk påberoper sig sin lille privatsynd for dermed å kamouflere og løpe bort fra sin personlige del av ansvaret for den langt større og farligere kollektive synd. — Opmerksomhetsretningen rettes en vei som skaper et visst religiøst velvære som er langt bekvemmere enn ansvaret for den offentlige synd.

F. M. Spieckermann
3550 GOL
TLF. 067 - 74 270

2200 KONGSVINGER
EIDEMSGT. 1
TLF. 086 - 1 45 91

3006 KONGSBERG
BOECKSGT. 3
TLF. 03-73 15 00

Handwritten mark resembling a stylized 'e' or 'o' with a diagonal slash.

kraftig angrep på statskirken.

Opfatter uttalelse under ordskiftet på det kirkelige landslags landsmøte som personlig angrep og går.

Norges kirkelige Landslag åpnet igår sitt 7. landsmøte i Grønlands menighetshus. Næstformannen, overlærer O. Devik, ønsket velkommen og holdt andakt. Derefter holdt han en minnetale over Landslagets formann, res. kap. Nils Lund, som siden siste landsmøte er avgått ved døden.

Til dirigent valgtes res. kap. Ragnv. Indrebø med advokat Wilh. Beck og sogneprest Karl Marthinussen som vicedirigenter.

Der blev referert et hilsmingstelegram fra medlem av landsnevnden statsråd Joh. E. Mellbye.

Derefter holdt advokat Wilh. Beck foredrag om «Kirkens formuesrettslige stilling». Han gav først en historisk oversikt over eiendomsrettsforholdet og utviklingen frem til idag. Han omtalte blandt annet hvorledes kongen i sin tid tilvendte sig den fulle rådgighet til kirkene og bent frem «tok dem som rovt». Siden blev de så solgt tilbake igjen. I grunnlovens paragraf 106 bestemmes at alle inntekter, også i tilfelle salgssummen, skal tilfalle «geistligheten og oplysningen». Dette er den dag idag gjeldende lov i vårt land og er bekræftet ved senere lovgivning. Advokaten fastslo som juridisk rett at Staten derfor bare er forvalter av kirkens midler. En sammenblanding av Statens og kirkens midler — for ikke å tale om overføring, slik som budjettkomiteen foreslo i 1925 — er juridisk uholdbart og vilde bety konfiskasjon. Advokaten sluttet med å fremholde det nødvendige i at man arbeidet alvorlig på kirkens selvstendigjørelse helt til topps, slik at den kan få kompetente organer til å vareta sitt tarv.

Efterpå holdt professor Karl Vold foredrag om «Det kirkelige Landslags retningslinjer i forholdet mellom stat og kirke».

Skal de lutherske kirker i Norden for alltid være fordømt til å leve sitt liv av og på Statens nåde og vandre i Statens ledebånd? begynte han med å spørre. Og det bare av den grunn, fortsatte han, at flertallet av de norske kristne ønsker å drive en opportunistisk kirkepolitikk? Skal aldri kirkenes by-blyoniske fangenskap under Staten få ende? Hvor langt skal vår kirke ned, og hvor sterke slag skal den tåle, før den for alvor kan ta sig sammen og få de unaturlige bånd løst som binder den til Staten?

Ved å stille disse spørsmål sprang foredragsholderen like inn i sitt emne. Han fortsatte med en utredning om statskirkeformens utvikling. Denne form mente han nu var antikvert og anakronistisk. Han utviklet nærmere den sterke spenning som i vårt århundre har utviklet sig mellom stat og kirke. Staten emansiperer sig grundig fra kristendommen. Det blir så altfor meget stat, ja alt blir etterhånden stat. Tidens vanskeligste problem er forholdet mellom kirken og den totalitære stat. Og vår egen stat, sa professoren er klart begynt ikke

bare på sosialiseringprosessen, men også på ensrettelsens vei. Det behøver ikke å gå mange år før vi kan få oppleve store overraskelser i denne henseende. Faren er blandt annet at kirken innenfor den intime forening med Staten verdsliggjøres og sekulariseres. Kirken blir en side, en gren av statslivet, den er Statens religionsvesen. Professoren gav i det hele i en kraftig form en oversikt over hvad der efter hans mening avgjort og bestemt taler fra kirkelig side for kirkens adskillelse fra Staten. I sin videre fremstilling fremholdt han at vårt land sjelden har været så fattig på fremtredende kirkemenn som nu. Vi har mange organisasjonsførere — men ingen kirkefører. Det er grunnen til at man klammer sig slik til Staten. Det var anderledes for 20—30 år siden. Han kom også inn på kirkens økonomi og pekte på faren for at Staten kunde så gjøre sig fri for kirken.

Foredraget som inneholdt en rekke til dels meget kraftige uttalelser, sluttet med å fremholde at

Norges kirkelige Landslag bør skrive den frie folkekirke på sin fane. Dette ideal kan ikke ventes virkeliggjort i de første omganger. Dertil, sa professoren, er det for mange motstandere og en for stor masse som ikke forstår. Derfor bør man først arbeide for organisasjon av statskirken til topps — altså også for lovfestet kirkeråd og kirkemøte. Det vil være til stort gagn for den kommende folkekirke at statskirken på forhånd er organisert.

Professoren kom til slutt med et forslag til resolusjon om at landsmøtet anså som målet for Landslagets arbeide en fri folkekirke, og på samme linje ligger arbeidet for statskirkens organisasjon til topps.

Møtet vedtok å ha ordskiftet umiddelbart efter foredraget, til tross for at det var blitt sent, men med begrenset taletid. Ordet blev først gitt til direktør T. Salvesen. Han begynte med å uttale at det virket meget nedslående, når det for eksempel fremkom slike uttalelser som professor Vold var kommet med på Norges Lutherlags møte om de reformerte kirker og om Oxford-bevegelsen. Om disse hadde professoren uttalt at de var en fare for den lutherske kirke.

Professor Vold avbryter: Dette vedkommer ikke denne sak.

Taleren fortsatte imidlertid herom, og professor Vold demonstrerte da ved å forlate møtet.

Direktør Salvesen uttalte videre at han ikke kunde stemme for et forslag som tar sikte på å skille kirken fra Staten, men vilde virke for at kirken innen Statens ramme kan få best mulige vilkår.

Han foreslo at landsmøtet oppnevnte en femmannskomite til å utrede de økonomiske og rettslige forhold mellom kirke og stat, og komiteen måtte fremkomme med forslag til gjennomførelse av den videre utbygning av de kirkelige organer med henblikk på utvidet selvstendigjørelse av den kirkelige organisasjon til fremme av enhet og samling av arbeidet for Guds rikes vekst innen våre menigheter.

Næste taler var sogneprest von der Fehr. Imidlertid avbrøt sogneprest Karl Marthinussen med å uttale at det ingen hensikt var å fortsette forhandlingene, når foredragsholderen hadde forlatt møtet. Det utviklet sig endel debatt herom, og resultatet blev at ordskiftet blev utsatt til i formiddag.

— Man kan mene hvad man vil om selve saken, uttalte pastor Indrebø. Vi er allikevel alle professor Vold dypt takknemlig. Han har så men gitt oss alle noe å tenke på.

Men så sprang bomben.

Og den som kastet den var altså direktør Salvesen. Han fikk som nevnt ordet som første taler i debatten. Efter å ha erklært at han ikke kunde være enig med professor Vold i hans konklusjon, fortsatte han:

— Jeg må også meget beklage endel uttalelser som professor Vold er kommet med på Lutherlagets møte. Han har her bl. a. sagt at de reformerte samfund er en fare for kirken! Han er likeledes kommet med utfall mot Oxfordbevegelsen. Denslags uttalelser er efter min mening meget uheldige. De øker ikke respekten for kirken og deres menn. Dette sier jeg, skjønt jeg på ingen måte står tilsluttet Oxford.

Professor Vold faller inn — meget skarpt: Men har dette egentlig noe med den foreliggende sak å gjøre?

Salvesen: Ja, jeg må nevne dette, da jeg er av den mening at vi kristne alltid må være varsomme i våre ord og all vår adferd, så vi ikke river ned.

Professor Vold forsøker en ny protest. Det er tydelig at temperaturen nu begynner å nærme sig kokepunktet. Men direktør Salvesen fortsetter sine anker over professor Volds uttalelser på Lutherlagets møte. Og dirigenten, pastor Indrebø, må tydeligvis være i store vanskeligheter. Hvad skal han gjøre? Han velger å forholde sig rolig i håp naturligvis om at uværet skal gli over. Uværet glir imidlertid ikke over. Plutselig reiser professor Vold sig og — forlater demonstrativt salen, mens mange og forferdede øine følger ham. Direktør Salvesen fortsetter imidlertid ganske rolig sitt innlegg. Og hans blide sørlandske tunge lød enda mer saktmodig og forsonlig enn vanlig, idet professor Volds forargede rygg såes forsvinne nedover salen og ut døren.

Direktør Salvesen konkluderte med å fremsette et motforslag til professor Volds. Han foreslo således en 5-manns komite som skulde ha i oppdrag å utrede bl. a. de rettslige forhold mellom stat og kirke, og fremkomme med forslag til ordning. Likeledes skulde kommisjonen utarbeide forslag til utbygning av kirkens organisasjon.

Forhandlingene idag imøtesees som ventelig med adskillig spenning.